

TYGIEL
SKANDYNAWISTYCZNY 2

ANTOLOGIA STUDENCKO-DOKTORANCKA
INSTYTUTU SKANDYNAWISTYKI I FENNISTYKI
UNIwersytetu Gdańskiego

INSTYTUT SKANDYNAWISTYKI I FENNISTYKI
UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

STUDIA PÓŁNOCNOEUROPEJSKIE
TOM IX
SERIA POD REDAKCJĄ MARII SIBIŃSKIEJ

TYGIEL SKANDYNAWISTYCZNY 2

ANTOLOGIA STUDENCKO-DOKTORANCKA
INSTYTUTU SKANDYNAWISTYKI I FENNISTYKI
UNIwersytetu GDAŃSKIEGO

Redakcja naukowa
Anna Klimont
Anna Prorok
Paulina Przywuska

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2023

Recenzenci

dr hab. Ewa Data-Bukowska, prof. UJ
dr hab. Bolesław Mrozewicz, prof. UAM

Redaktor Wydawnictwa
Katarzyna Jopek

Projekt okładki i stron tytułowych
Studio Spectro

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków
Prorektora ds. Studentów i Jakości Kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego,
Prodziekana ds. Studenckich Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego,
Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego
oraz Instytutu Skandynawistyki i Fennistyki
Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-547-3 (online)

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Spis treści

Wstęp	7
<i>Paulina Przywuska</i> In movement between identities: An analysis of motion verbs describing the human body in Eva Tind's poetry collection <i>Do</i>	11
<i>Aleksandra Brożek-Sala</i> The Orient and the Occident: Postcolonial traits in Johannes Anyuru's novel <i>De kommer att drunkna i deras modrar tårar</i> (<i>They will drown in their mothers' tears</i>)	23
<i>Bartosz Wiśniewski</i> „Musisz się nauczyć widzieć. Dokładnie i wyraźnie. Tak jak jest”. Intertekstualne odczytanie dramatu Pera Olova Enquista <i>Dla Fedry</i>	33
<i>Olga Łuniewska</i> Analiza motywów fantastycznych i elementów literatury popularnej w <i>Sadze o Ludziach Lodu</i> Margit Sandemo	45
<i>Michał Rogiński</i> Literackie początki tradycji antycznej na Północy, czyli o skandynawskich interpretacjach rzymskiego panteonu bogów w <i>Sadze o Trojańczykach</i>	57
<i>Anna Prorok</i> Przedstawienia trolla w ilustracjach Erika Werenskiolda i Theodora Kittelsena do baśni norweskich Petera Christena Asbjørnsena i Jørgena Moe	67

<i>Sara Gasiulewicz</i> Między nordyckim a gdyńskim modernizmem w architekturze. Analiza porównawcza wybranych budynków	91
<i>Emiliana Konopka</i> Czy obrazy wnętrz Vilhelma Hammershøia są <i>hyggelige</i> ? Duński malarz pomiędzy międzynarodowym malarstwem nastrojowym a narodowym autostereotypem	107
<i>Szymon Jedliński</i> Analiza obrazowania relacji kultura–natura w wybranych tekstach zespołu a-ha	127
<i>Wiktor Małolepszy</i> Zobrazowanie ról płciowych w serialach <i>Sceny z życia małżeńskiego</i> Ingmara Bergmana oraz <i>Sceny z życia małżeńskiego</i> Hageia Leviego – analiza komparatywna	135
<i>Wiktoria Osiecka</i> Svenskar i Islamiska staten – radikaliseringsprocessen i tv-serien ”Kalifat” . .	149
<i>Maja Kosacz</i> Finlandssvenskans ställning i det finska samhället – en analys av den mediala debatten	161
<i>Elżbieta Gontarz</i> Moralsk dualisme i skandinaviske land	171

Wstęp

Oddajemy w Państwa ręce drugi już tom antologii artykułów młodych badaczy i badaczek Północy z Uniwersytetu Gdańskiego. Zebrane tu teksty, napisane przez studentów, doktorantów i absolwentów związanych z Instytutem Skandynawistyki i Fennistyki UG, poruszają szeroką gamę tematów związanych z językiem, kulturą i społeczeństwem krajów nordyckich. Ukazują nie tylko różnorodność językową (w antologii znajdują się teksty w języku polskim, angielskim, norweskim i szwedzkim), ale także szerokie i zróżnicowane zainteresowania młodego pokolenia badaczy.

Antologia rozpoczyna się serią artykułów skupionych wokół literatury krajów skandynawskich, a otwiera ją tekst Pauliny Przywuskiej poświęcony analizie językowego obrazu świata zastosowanej do ukazania człowieka uwięzionego pomiędzy dwoma kulturami w wierszach duńskiej poetki koreańskiego pochodzenia Ewy Tind. Aleksandra Brożek-Sala przygląda się następnie postkolonialnym śladom w powieści Johanna Anyuru *Utoną we łzach swoich matek*. W trzecim artykule Bartosz Wiśniewski odczytuje dramat Pera Olova Enquista *Dla Fedry* z perspektywy intertekstualnej, porównując wydźwięk dramatu z antycznym mitem, a także francuską klasycystyczną tragedią *Fedra* autorstwa Jeana Racine'a. Olga Łuniewska analizuje wybrane motywy fantastyczne z *Sagi o Ludziach Lodu* Margit Sandemo, które uznaje za typowe dla literatury popularnej. Artykuł autorstwa Michała Rogińskiego poświęcony jest z kolei *Sadze o Trojańczykach*, jej źródłom i interpretacjom w Islandii oraz analizie tych zagadnień z perspektywy teorii rezonansu czytelniczego Stanleya Fisha.

Artykuł Anny Prorok łączy w sobie zagadnienia z dyscypliny literatury i sztuki. Poddaje ona badaniu baśnie norweskie Petera Christena Asbjørnsena

i Jørgena Moe, zestawiając ich treść z ilustracjami Erika Werenskiolda i Theodora Kittelsena. Motywami przewodnimi artykułu są postać trolla i związek między tekstem źródłowym a ilustracjami. W antologii pojawią się także zagadnienia architektoniczne – Sara Gasiulewicz podejmuje tematykę związku modernizmu gdyńskiego z modernizmem skandynawskim na podstawie analizy dwóch budynków: Villa Mairea oraz Willi Hrabiny Łosiowej.

Emiliana Konopka bada natomiast związek twórczości duńskiego malarza Vilhelma Hammershøia z pojęciem *hygge*. W swojej analizie skupia się na charakterystyce scen ukazanych na obrazach oraz ich możliwym znaczeniu dla artysty i konfrontuje obserwacje z popularnymi interpretacjami twórczości malarza. Związany z kulturą jest także artykuł Szymona Jedlińskiego, w którym opierając się na analizie ekokrytycznej, opisuje on relacje pomiędzy kulturą i naturą w tekstach piosenek norweskiego zespołu a-ha. Analiza obrazu świata przedstawionego w tekstach dotyczy środowiska jako otoczenia, w którym istnieje człowiek.

W dwóch kolejnych artykułach podejmowany jest temat seriali. Wiktor Małolepszy przygląda się przedstawieniu ról płciowych w serialu *Sceny z życia małżeńskiego* Ingmara Bergmana, porównując dzieło ze współczesną wersją serialu wyreżyserowaną przez Hagaia Leviego. Wiktoria Osiecka przedstawia z kolei analizę serialu *Kalifat* i przygląda się ukazанemu w nim procesowi radykalizacji oraz temu, dlaczego niektórzy młodzi Szwedzi decydują się dołączyć do szeregów Państwa Islamskiego.

Antologię zamykają teksty Mai Kosacz i Elżbiety Gontarz. Maja Kosacz skupia się na statusie *finlandssvenska* – odmiany języka szwedzkiego używanej w Finlandii. Autorka przedstawia krążące wokół tej odmiany przesady i uprzedzenia oraz podejmuje kwestię obligatoryjnej nauki szwedzkiego w fińskich szkołach. Artykuł Elżbiety Gontarz traktuje natomiast o dualizmie moralnym krajów skandynawskich, powszechnie znanych jako progresywne i wiodące na różnorodnych polach. Autorka eksploruje „ciemną stronę” Skandynawii i podejmuje tematy takie jak produkcja broni przez Szwecję, opierająca się na ropie naftowej gospodarka Norwegii czy kwestia uchodźców w Danii.

Mamy nadzieję, że wydany już po raz drugi *Tygiel skandynawistyczny* stanie się nie tylko zbiorem stanowiącym kontynuację pierwszego wydania, ale także początkiem cyklicznych publikacji, które stanowiąc będą źródło wiedzy i naukowych inspiracji dla osób zainteresowanych szeroko pojętą kulturą Skandynawii.

Serdecznie zapraszamy do lektury.

Na koniec chcielibyśmy podziękować wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania drugiego tomu antologii, przede wszystkim opiekunom naukowym autorów: dr hab. Annie Marchewce, prof. UG, dr hab. Rafałowi Makale, prof. UG, dr hab. Hannie Dymel-Trzebiatowskiej, prof. UG, dr hab. Mai Chacińskiej, dr Helenie Garczyńskiej i dr Karolinie Drozdowskiej, a także dr hab. Marii Sibińskiej, prof. UG, która wspierała powstanie niniejszej publikacji na każdym etapie i służyła redaktorkom nieocenionymi poradami i wsparciem. Dziękujemy również prof. dr. hab. Tomaszowi Torbusowi za dodatkową recenzję jednego z artykułów. Składamy także podziękowania Panu Prodziekanowi dr. Grzegorzowi Kotłowskiemu i dr. hab. Arnoldowi Kłonczyńskiemu, prof. UG, za pomoc w realizacji projektu.

Anna Klimont
Anna Prorok
Paulina Przywuska